

چهار صد سال ...

تحول و تکامل ارکستر

... باهفت نمونه

ارکستر سنفونیک، شکل و قیافه امروزی خود را در اثر تحولات بی شمار به دست آورده است. این تحولات در حقیقت تاریخ پرماجرای موسیقی غربی را دربردارد. ما در اینجا هفت اثر مشهور موسیقی غربی (که برای ارکستر نوشته شده است) متعلق به قرون شانزدهم تا بیستم را برگزیده و از هر یک از آنها یک صفحه به عنوان نمونه آورده ایم. خواننده نکته سنج با دقت در آنها و مقایسه آنها با یکدیگر می تواند نکات فراوانی از تحول و تکامل ارکستر و طریقه نویسنده‌گی برای آنرا دریابد.

نمونه‌ای که در صفحه بعد به نظر می رسد قسمتی است از بخش ارکستر «باله» کمیک ملکه» اثر «بوژواویو» (Beaujoyeux) که در سال ۱۵۶۱ نوشته شده است. بطوری که ملاحظه می شود در اینجا ارکستر شخصیت مستقلی ندارد و یولونهای اول و دوم و سوم، و همچنین «آلتو» ها و «باس» ها، جز اینکه قدم بقدم بخشهای آواز («سوپرانو» ی اول و دوم، «کنتر آلتو»، «تنور» و «باس») را همراهی و پشتیبانی نمایند، وظیفه‌ای ندارند...

1st Violon (Superius)

2nd Violon (2nd Superius)

3rd Violon (Contral)

Alto (Tenor)

Bassus

نمونه دوم قسمتی است از پیک «کنسرتو گروسو» اثر «کورلی» (Corelli ۱۷۱۳ - ۱۶۵۳) در «کنسرتو گروسو» معمولاً در کسرتو به دو قسمت تقسیم می‌شود که باهم به مقابله و «سؤال و جواب» می‌پردازند. این دو قسمت را بر تیب «کنسرتینو» و «کنسرتو گروسو» می‌خواندند. در نمونه مورد بحث پیداست که در کسرتو و سازهایی که آنرا تشکیل می‌دهند شخصیتی یافته‌اند و بخصوص نواختن برخی از بخشهای «سولو»ی آن مستلزم مهارت و ورزیدگی بسیار است.

روشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

Allegro

Concertino

V 1

V 2

Vcllo

6 6 6 6 4 2

Concerto grosso

V 1

V 2

Viola

Basso

نمونه سوم مربوط به قسمتی از بخش ارکستر اپرایی
 «Les Indes galantes» اثر «رامو» می باشد (۱۷۶۴ - ۱۶۸۳). «رامو»
 حدود امکانات سازهای مختلف را بهتر از پیشینیان خود دریافته بود و از
 نخستین آهنگسازانی بود که به موضوع «تمبر» (رنگ و زنگ خاص هر یک از
 سازها) توجه نمود و با اختلاط آنها رنگ آمیزیهای صوتی جالبی بوجود آورد.

4 Flûtes

4 Hautbois

4 Bassons

2 Trompettes
(en Ré)

Violons

Altos

Celli
et Basses

Clavecin

بتهوون (۱۸۲۸ - ۱۷۷۰) ، پس از آهنگسازان بزرگ کلاسیک ،
به ارکستر وسعتی بی سابقه بخشید ، سازهای جدیدی وارد ارکستر ساخت
یا بر شخصیت و قدرت سازهای موجود افزود . نمونه‌ای از ارکستر سنفونی
ششم (معروف به «روستائی») بتهوون در صفحه ۵۵ به نظر می‌رسد .

«برلیوز» (۱۸۰۳-۱۸۶۹) یکی از بزرگترین «متخصصان ارکستر»
در تاریخ موسیقی بشمار می‌رود . وی به تشکیلات عظیم ارکستری علاقه
بسیار داشت و ترکیبات رنگ آمیزی ارکستر او فوق‌العاده جالب و گیرنده
است . نمونه صفحه ۵۶ قسمتی است از «سنفونی فانتاستیک» او .

پس از «برلیوز» ارکستر و سازها و تشکیلات آن رو بتکامل رفت
ولی تحول مهمی نپذیرفت . تشکیلات ارکستر «واگنر» (۱۸۸۳-۱۸۱۳)
باهمه قدرت و توانگری خود (منجمله از نقطه نظر «نمایشی») با تشکیلات
ارکستر «برلیوز» و حتی «بتهوون» اختلاف شگرفی ندارد . در صفحه ۵۷
قسمتی از «اوورتور» برای «آوازخوانان استاد» اثر واگنر دیده می‌شود .

«ریشار شتراوس» (۱۹۴۹ - ۱۸۶۴) ، مثل بیشتر آهنگسازان
آلمانی پس از واگنر ، به وسعت ارکستر افزود . وی برخی از سازهای
فرااموش شده قدیمی را وارد ارکستر ساخت و برخی از خانواده‌های
سازهای موجود را با افزودن سازهایی با وسعت‌های جدید غنی‌تر نمود .
یک صفحه از «پارتیسیون» ارکستر «Till Eulenspiegel» اثر مشهور
«ریشار شتراوس» در صفحه ۵۸ آورده شده است .

Fl.
 Hb.
 Kl.
 Fg.
 Horn (F)
 Tr. (Es)
 Fk.
 Vl.
 Br.
 Vc.
 Kb.

The score is written for a symphony orchestra. The woodwind section includes Flute (Fl.), Horn (Hb.), Clarinet (Kl.), Bassoon (Fg.), Horn in F (Horn (F)), and Trumpet in E-flat (Tr. (Es)). The string section includes Violin (Vl.), Trombone (Br.), Cello (Vc.), and Double Bass (Kb.). The percussion part (Fk.) is indicated by a dashed line. The score is divided into three measures. The first measure features long, sustained notes for the woodwinds and strings. The second measure continues with similar sustained notes. The third measure shows more active musical activity with various rhythmic patterns and articulations across all instruments.

سینفونی روستانی بتهوون

The first system of the musical score consists of ten staves. The top five staves are for the vocal line, and the bottom five are for the piano accompaniment. The music is written in a key with one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The vocal line begins with a melodic phrase, and the piano accompaniment provides harmonic support. Dynamic markings include *dim.* (diminuendo) and *p* (piano).

The second system of the musical score continues the composition. It features the same vocal and piano parts. The piano accompaniment includes a section where the strings play in *divisi* (divided) parts, indicated by the marking. The dynamic marking *mf* (mezzo-forte) is used. The score concludes with a final cadence.

E. E. 3822

Fl

Hb

Tr

Tb

Vi

Va

Vc

Vb

su2

su2

su2

su2

runcrff

پیش‌برده «آوازه‌خوانان استاد» اثر واسمنر

Sehr lebhaft

The image shows a page of a musical score for a symphony. The title is "Sehr lebhaft". The score is arranged in two systems. The first system includes woodwinds and strings. The second system includes brass and strings. The woodwind section includes Flute (Fl.), Piccolo (gr. Fl.), Oboe (Ob.), English Horn (Englh.), Clarinet in D (Kl. (D)), Clarinet in B (Kl. (B)), Bass Clarinet (B.-Kl. (B)), Bassoon (Fag.), and Contrabassoon (K.-Fag.). The brass section includes Horns in F (H.), Trumpets in F (Trp.), Trombones (Pos.), and Percussion (Pk.). The string section includes Violins (Vl.), Viola (Br.), Violoncello (Vlc.), and Double Bass (Kb.). The score features various musical notations, including dynamics like "cresc." and "ff", and articulation marks like accents and slurs. A large, faint watermark is visible in the center of the page.